

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Exegesis Euangelij Matthæi VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

T. VI
21

Deum ab omni cauetis offensione proximi, quando charitatis iura proximo servatis integra, quando quicquid illi deberis, exsoluitis, quando denique propter Deum ubi oportet hominem offendere, non timeas. Est enim ex charitate odium, non quidem odium, sed zelus, qui odium sanctum, aut perfectum dicitur, propterea quod iniquitatem odiat. De quo in Psalmo: *Iniquos odio habui, legem autem tuam dilexi.* Hoc odio etiam offenderat homines, qui dixit: *Perfecto odio odieram illos*: puta iniquos. Quod nisi faceret, in pace non constitueretur. Sed audi quid sequitur: *Inimici facti sunt mihi.* Propterea dicit Paulus: *Quod ex vobis est, pacem cum omnibus habeatis.* Ut videlicet iniuriosa omnia causatis, charitatis ubi oportet, impendatis officia, nec quando debetis eruditionem correptionemque negligatis, à peccantibus dissentientes omnibus. Quod si persecutionem propterea patientini, audite Paulum quid moneat: *Non vosmetipsos sitis defendentes charissimi, quia & contentiones, rixæ ac pugne ad nihil aliud, nisi ad subversionem audientium profunt.* Vestrum quidem est neminem lædere, sed si quis vos lædere voluerit, date vos locum iræ. Cedite hosti, ac finite illum, quam voluerit in vos iram explete. Scriptum est enim: *Mibi vindictam & ego retribuam.* Non prohibet tamen velle, si tibi iniustitia fiat, ut hoc ab eo, qui debet, puniatur, sed ut vlciscendi animo neque velis, neque reddas cuiquam malum. Neque enim fas est, ut appetas vindictam, sed delinquentis correptionem. Iussi namque suos magis cupiunt inimicos corrigi, quam puniri.

Sed audi benignum corrigendi modum: *Si esurierit inimicus tuus, ciba illum, si sitit, potum da illi.* Et hoc modo similia in alijs eius indigentis fac illi. Hoc enim faciens congeres carbones ignis super caput eius, id est, in mentem eius vrentes accumulabis cogitationum stimulos. Dolebit enim se iniuriam fecisse ei, à quo bona recipit, indeque ipsum lucraberis, ut deposito odio te diligit. Noli vinci à malo, sed vince in bono malum. Cum malo, hoc est, cum vitijs non tantum permittitur nobis, sed iubemur etiam, ut pugnemus saltam, non vincamur. Certamen bonum est pugnaque salubris, quo tu bonus vitio & malo te opponas. Quod si victus fueris, & malo confenseris, iam duo erunt mali. Itaque si tibi displicet malus, noli fieri malus, noli illum imitari, sed vince in bono malum. Erga hominem patientes esto, & patientia vince malum. Nam si tua patientia inimicum, aut iracundum feceris mitescere: Si mansuetudine tua, ut iniuria persecutioneque abstineat, illum induxeris, malum vicisti.

EXEGESIS EVANGELII EIVSDEM

Dominica. Matthæi VIII.

An te Evangelium huius dominicæ legitur Dominus Iesus ascendisse in montem, in quo octo beatitudines, hoc est, legis Evangelicæ perfectionem docuit, dicens: *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum celorum.* *Beati mites, quoniam ipsi hereditabunt terram,* & reliqua, in quibus nobis perfectionis constituit regulam. Siquidem opus sibi à Patre commissum, quo ovem perditam recuperaret, quoque dispersos Dei filios congregaret in vnum prædicando exordiebatur, propter quod in mundum missus venerat. Idcirco posthac sibi non pepercit manè & serò prædicans.

N. 3. vadens.

2. Cor. 5.

vadensq; de ciuitate in ciuitatem, de loco in locum, quo tempus nobis ad se nunciaret acceptabile, tempus euangelizaret salutis, exhiberet se mundo lumen, inuitaret nos à tenebris ad lucem, vt ambularemus in semitis eius. Postigitur illum, quem in monte fecerat sermonem, ijs, quæ prædicauerat, adhibere voluit testimonium, & prædicationi suæ facere fidem apud auditores, quo verbis suis veritas, virtus & salus inesse crederetur, de monte ad faciendâ miracula descendit. Miracula enim & signa, quæ fecit Dominus Iesus, sunt tanquam sigilla in literis, quibus confirmatur veritas prædicationis eius. Quamobrem; *Si non*, inquit, *opera fecissem, quæ nemo alius facere potuit, peccatum non haberent, in me scilicet Iudæi non credendo.* Item quæ: *Opera quæ ego facio illa testimonium perhibent de me.* Item: *Si mihi non creditis, operibus credite.* Itaque de monte descendens Dominus duo mox parauit miracula, quæ Euangelium recitat hodiernum. Dicit itaque Euangelista:

August.

Ioan. 15.

Ioan. 10.

Ibidem.

Cum descendisset Iesus de monte, secutæ sunt eum turbæ multæ.

In hoc monte sermonem Dominus de perfectione benè longum tenuit, duob; est miracula operatus. Mons enim ille nō fuit Oliueti, sed mons quidam Galilææ, fortassis mons Thabor. Secutæ sunt autem eum turbæ multæ. Alij vt diutius illum audirent, perfectiusquæ ab eo instruerentur. Alij propterea, quod in eius pulchritudine, in venustissimis eius moribus, in suauissimâque eius conuersatione delectabantur. Quidam etiam ex vanitate sequebantur, quo perciperent noua. Alij ex necessitate, vt curarentur à languoribus suis.

Et ecce leprosus quidam veniens adorabat eum dicens: Domine si vis, potes me mundare.

Leuit. 13.

Pulchrè miraculi post sermonem occasio datur, vt supernaturalem eruditionem Christi operatio confirmaret supernaturalis. Si enim mala docuisset, si mendacium esset locutus, nullo modo Deus faciendo miraculum testis foret eius mendacij. Leprosus iste non interfuit sermone Domini in monte, quia secundum legem à populo excludebatur, credidit tamen secundum aliquos Dominum Iesum Messiam, Christum atque Deum, idè adorauit eum, dicens: *Domine si vis, potes me mundare.* Nondum viderat miraculum, sed fama inuitatus eruditionis Christi opem sibi ferendam ab eodem petiuit. Vide tamen, qua modestia vitur ac sapientia, suam petitionem in Domini transferes arbitrium, desiderio suo ante insinuato. Dicit enim: *Domine si vis, potes me mundare.* Quasi diceret: Domine, tu recisti cælum & terram, & omnia, tu omnia potes. Voluntas tua, ipsa est potestas tua & opus tuum: opera enim tuæ obediunt voluntati. Te aliquid velle, est perficere. Ego quidem desidero mundationem lepræ, sed nolo tibi esse molestus, nolo tuæ esse voluntati contrarius. Nescio quid tibi placeat, quid mihi expediat, ambiguus sum, nisi quod tuæ voluntati obedire certissimam scio esse mihi felicitatem. Quicquid igitur vis, erit mihi id ad salutem, erit mihi bonum. Vnde si vis, potes me mundare. Veruntamen tuæ id prouidentia committo. Desiderium quidem meum tibi manifesto, at illud tuæ voluntati subijcio. Videte quam plenus est fide, qui nullo adhuc viso miraculo Dominum credidit.

Hebr. 11.

dit Omnipotentem, ei se commisit vt sapientissimo, vt benevolentissimo
 sibi subiecit. Nihil de potestate dubitat, nec de eius habitat bonitate, idcirco
 non pro sua orat emundatione, sed orandi tantum desiderium, & impetrā-
 tiu fiduciam indicat. Si vis, inquit, potes me mundare. Credo quia tu es, qui
 Nahaman Syrum mundasti à lepra. *Quis enim potest alius facere mundum de
 mundo conceptum semine? Nōne tu qui solus es?* Potes igitur non solum à Deo
 impetrare mihi sanitatem, vt Prophetæ fecerunt sancti, sed potes, si vis, ipse
 me mundare. Subest enim tibi, cum volueris posse. Disce hic orandi formā,
 disce quam resignato debeas animo accedere ad orādum Deum. Vide etiam
 quam verecundè suum insinuat leprosus hic desiderium. Postremò, vide
 quam utilis illi fuerit infirmitas. Indè enim motus est querere Iesum. In-
 dè motus est Iesum adorare. Indè est motus Iesum confiteri Deum. Recedè
 igitur Psalmista dicit: *Multiplicatæ sunt infirmitates eorum, postea accelerauerunt.*
Imple facies eorum ignominia, & quærent nomen tuum Domine. Nouit hoc
 benignissimus Pater, quid suis expediat filijs. Vbi enim corda sentit dura,
 vbi mundanis inuenerit rebus atque amoribus corda nimis implicata, solet
 illis plerunque mittere aduersitates, per quæ ad se redeant arumosi, quo-
 niam venire nolebant sani. Hoc est verbum illud, quod in alia parabola ser-
 uo mandat Dominus, qui cenam fecerat magnam, dicens: *Compelle intrare,*
vt impleatur domus mea. Pro hac charitate singulares sunt Deo gratiæ agenda,
 quod non sinit te licentiosè iuxta desideria tua viuere, atque impunè pecca-
 re, sed iuxta Prophetam, sepit viam tuam spinis, vt cum velis, non præua-
 leas etiam peccare, ne peccandi vias antiquas inuenire possis. Obices e-
 nim & impedimenta vijs & desiderijs tuis opponit, puta infirmitates, igno-
 miniam, paupertatem, calamitatem, qua errantem reuocet, hallucinantem
 sistat, pereuntem reducat atque restauret. Propterea idem dicit Psalmogra-
 phus: *In chamo & frano maxillas eorum constringe, qui non approximant ad te.*

Et extendens Iesus manum tetigit eum, dicens: Volo, mun-
 dare:

Quis Iesum dubitet mundationem agere potuisse leprosi sine tactu ma-
 nus? Quod & paulo post fecit cum seruo Centurionis, quem solo natu pro-
 nunciavit sanum, nisi qui non perfectè credit in eum? Voluit tamen saepe-
 numero vti humanitate tanquam medio atque organo quodam ea, quæ di-
 uina sunt virtutis, & quæ ad nostram spectant salutem, operans. Nihil præ-
 terea mireris, quod Dominus leprosum tetigisse legitur, cum in lege sit Mosi
 prohibitus tactus leprosi. Quia Christus non erat legi subiectus, sed Domi-
 nus legis, nec præceptum hoc in Christo hic habuit locum. Prohibitum e-
 nim erat non tangere leprosum, ne tangens inquinaretur. Christus verò nō
 potuit inquinari, sed tactu dextræ suæ lepram fugabat, quare tactus ipse non
 fuit contra præcepti intentionem. Tetigit etiam Dominus leprosum, tametsi
 absque tactu beneficium præstare potuisset, vt superbiam nostram, aut ni-
 mis delicatam consuetudinem argueret, qui infirmos nimium horremus,
 docens nos neminem debere spernere, neminem non consolari.

Et confestim mundata est lepra eius. Et ait illi Iesus: Vide,
 nemini dixeris.

Non solum lepra corporis, verum etiam animæ ei ablata est, puta interioris hominis. Vide, inquit, nemini dixeris. Hoc intelligendum est, vt nemini se dicat mandatum, nec euulget miraculum, antequam à sacerdotibus agnoscat iudiceturque mundus. Noluit enim cæcis, hoc est inuidis, quantum in se erat, scandalum præbere Dominus Iesus. Videtis humilitatem Domini Iesu, qui potuit leprofos mundare, quomodo omnes depellere potuit morbos, tamen noluit eos, quos curauit (vbi exigebatur sacerdotum iudicium) absque iudicio eorundem, vt mundos haberi, sed diuinam suam quoque virtutem (quæ operabatur miracula) iudicio subiecit sacerdotum: quando quidem quos diuina virtute ipse curauit, sacerdotum iudicio adhuc examinandos, an verè scilicet mundi essent, subiecit. Potest autem & alius quoque hic esse intellectus, quare nemini voluerit dici miraculum. Certè quod omnes videbant (turba enim erat ibi hominum maxima) non potuit latere. Quo ergo attinebat, vt prohiberet miraculum seu beneficium diuinum nemini dicendum? Credendum est, aut ante iudicium sacerdotum, vt dixi, nemini se ostentare, iactare ve debere pro mundo, aut illud præceptum non fuisse prohibituum, sed indicatum & instructiuum. Quare eius non fuerit voluntas mandato præcipere, vt taceret, sed nobis omnibus indicare, quod manifestari non cuperet, nec hominum gloriam affectaret. Potuit sustinere, vt homines miraculum scirent, nunciarentque ad animarum suarum ædificationem, sed prohibendo euulgari, id solum voluit, vt scirent sibi à gloria vana (*cui soli omnis debetur gloria*) timuerit, sed quia nobis metuebat, ne imponeret nobis gloria inanis, auferetque boni operis à nobis omnem fructum. Ideò docuit nos, cum bona opera fecerimus, non esse gloriæ audios, sed potius desiderare nos manere in occulto & absque gloria, quam manifestari aut laudari, tamen si opus factum sit in publico. Non ergo hoc modo præceptum erat, vt occultaret, nec manifestans delinquebat, sed nobis ex verbis his: Vide nemini dixeris, eruditio inferebatur, vt appetamus non prædicari aut laudari.

Matth. 3.

1. Tim. 1.

Sed vade, ostende te sacerdotibus, & offer munus tuum, quod præcepit Moses in testimonium illis.

Sacerdotes te videant & iudicent, qui si mundum videntes, te inter homines viuere decernant, ac mundum pronuncient. Hic Christus nos sub lege gratiæ viuentes docet, quanquam ipse sit, qui nos mundet à lepra peccati, idque per contritionem, quæ sæpenumero, vt debet, præcedit confessionem, nihilominus tamen mittimur, quamuis coram Deo mundati, ad sacerdotem, cui nostra confiteamur peccata. Quibus auditis, & perspectis nobis, an plaga hæc lepræ, hoc est, an voluntas peccandi in nobis curata sit, iudicat nos mundos, & iustos pronunciat.

Cum intrasset autem Iesus Capharnaum, accessit ad eum Centurio rogans & dicens:

Lucæ 7.

Capharnaum ciuitas fuit ac metropolis Galiliæ. Quod verò accessit ad eum Centurio, non intelligendus est in sua persona accessisse, sed Iudæorum seniores misit legatos, vt Lucas ait, pro se. *Qui cum venissent ad Iesum, rogabant*

hanc eum sollicitè dicentes: Dignus est, ut illi hoc præstes. Diligit enim gentem nostram, & synagogam ipse edificavit nobis. Quod lucidius, pauloque post in eodem loco monstratur. Sequitur enim, quod Centurio renunciari fecerit Christo: Membrum non sum arbitratu dignum, ut venire ad te. Per internuncios igitur loquens Centurio dixit:

Domine puer meus iacet in domo paralyticus, & malè torquetur. Et ait illi Iesus: Ego veniam, & curabo eum.

In Luca dicitur eo processisse infirmitatem, ut naturali modo aliud non superesset, quam mori. Vide hic, quam fidelem se præstet Dominum Centurio, imò magis patrem, quam Dominum erga servum infirmum. Et ait illi Iesus, scilicet per internuncios: Ego veniam & curabo eum, hoc est, paratus sum venire ad domum tuam, & tuum curare servum, si vis aut optas. Non enim assertivè hoc loquitur Christus (quia futurum præsciebat, quod non esset in eius domum venturus) sed dicit id benevolentiam ostendendo, qua, si optaverit, paratus sit venire. Multæ huius Centurionis virtutes hic ostenduntur. Habuit enim magnam fidem. Nam credidit Christum etiam absente solo imperio infirmitates posse curare, utpote cui obedirent omnia, nec tantam grassari posse in homine infirmitatem, quam curare non posset. Fuit mirum in modum humilis, idèd ex humilitate ad Dominum venire abstinent, arbitrans se indignum (cum esset gentilis seu paganus) venire ad tam sanctum Dei. Non audebat alloqui, non audebat domo sua suscipere Christum, non quod non desideraret, sed quod indignum ad hoc se æstimaret. Habuit præterea magnam charitatem, qui tam ferventer, tam constanter, tamq̃ affectuosè rogavit pro suo seruo, quem præ ingèri dilectione puerum nominavit, non ignarus illius Ecclesiastici: *Servus fidelis sit tibi quasi anima tua.* Vide hic quoque humilitatem Christi. Rogatus à regulo, ad ipsius filium venire noluit: non rogatus ad Centurionis servum venire paratissimus fuit, ad eò personarum haudquaquam acceptor. Christi responsione accepta, audiens quod ad domum pararet se Iesus venire illius, mox renunciat Centurio humillimè, dicens ut sequitur:

Et respondens Centurio, ait: Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, & sanabitur puer meus.

Sciebat Centurio, quam abominabile esset viro Iudæo in domum ire Pagani, idèd molestum nimis putabat Christo futurum, ut ad se veniret. Non dubium est Centurionem illustratione diuina fuisse imbutum, qui virtutes diuinas haberet infusas, utpote vir religiosus, bonus ac timens Deum, quem admodum de Cornelio in Actis Apostolorum legitur. Nam quod Iudæis synagogam edificauerat, indicabat, quod vnius Dei veri cultor, animosq̃ Iudæus erat. Explicat autem fidem suam plenius, qua credidit Christi corporalem præsentiam non esse necessariam, sed virtutem, hoc exemplo.

Nam & ego homo sum sub potestate constitutus, habens sub me milites. Et dico huic: vade, & vadit: & alio, veni & venit: & seruo meo fac hoc, & facit.

Centurio is virtutes quomodo sint imitandæ. *Act. 10. Luc. 7.*

O Quasi

Quasi diceret: Haudquaquam id rogo, vt Dominus Deus meus fatigaret, aut humiliet se ad domum venire Pagani & incircumcisi. Neque enim id est necessarium, cum ex potestate, quæcunque vult operari, possit omnia, & hoc multò plus, quam ego, qui multò sum indignior, non Dominus, sed sub potestate humana maiori adhuc constitutus. Quia tamen sub me milites habeo, quando dico huic: vade, vadit: alteri si dico: veni, venit, & omnes mihi obediunt, quanto magis tibi & homines & Angeli obediunt, qui tuum exquantur beneplacitum?

Audiens autem hæc Iesus, miratus est, & sequentibus se dixit: Amen dico vobis, non inueni tantam fidem in Israel.

Audiens Iesus verba Centurionis, quæ sibi nunciabantur, miratus est, hoc est, ad modum mirantis se habuit, vt nos admirari faciat gentilis & incircumcisi hominis fidem, ostendatque nobis, quantum sibi placeat hominis Pagani huius fides, quantum Iudæorum contra displiceat infidelitas. Miratur igitur Dominus, quia mirandum nobis insinuat. Idem sequentibus se turbis dixit: Non inueni tantam fidem in Israel. Non putes Christum prætulisse Centurionis fidem fidei suæ matris, aut fidei Apostolorum, quia loquebatur de his, qui ex prædicatione eius generali credere cœperant, non de his, qui etiam ante eius prædicationem in illum credebant. Alio quoque potest dici modo Dominum sua verba voluisse intelligi comparatè, vt diceret se non tantam inuenisse in Israel fidem, quantam in Centurione. Dignum autem erat maiorem esse & inueniri apud Iudæos, quam apud gentes. Et tamen iuxta conditionem vtriusque plebis & singulis expensis, maior fuit fides Centurionis, quam Iudæorum, non simpliciter, sed collatus, quia maior erat pro gentili homine in sua sorte & conditione, quam Iudæorum in sua vocatione: hæc enim multò debuit esse maior, quam gentium, quia nondum erant vocati. Est autem similis locutio, quomodo si alicuius rustici laudetur prudentia, quæ maior sit, quam hominis docti, aut ciuium, ac philosophorum, hoc intelligeretur verum in genere suo, puta quod rustici prudentia in gente sua maior apparet, quam oppidani, aut philosophi inter ciues, aut sapientes, & doctior inueniatur rusticus, non inter philosophos, sed inter rusticos, quam philosophus inter philosophos.

Dico autem vobis, quod multi venient ab Oriente & Occidente, & recumbent cum Abraham, & Isaac, & Iacob in regno calorum. Filij autem regni eiciuntur in tenebras exteriores.

Dico autem vobis, quod multi venient ab Oriente & Occidente ad fidem per prædicationem Apostolorum, & per illuminationem spiritus diuini & recumbent cum Abraham, Isaac, & Iacob in regno calorum: filij autem regni, quia non hi qui ex semine sunt Abrahæ, dicuntur filij, sed qui fide sequuntur Abraham, eiciuntur in tenebras exteriores. Filij regni, hoc est, Iudæi, & omnes vocati, quibus ex vocatione deberetur (si iuxta suam viuerent vocationem) regnum Dei: si suam vocationem negligunt, eiciuntur in tenebras exteriores. Ante cum intelligerent periculum suum, peccatis abstinent.

E. VI
21

vere noluerunt, sed in tenebras inciderunt interiores, vnde quo ambulent, non vident, sed tenebræ eos comprehenderunt, quia odiunt lucem, amant verò suas tenebras. Faciamus nos aliter. Docent nos ambo, tam leprosus, quam paralyticus, hic ad medicum fugere, qui non minus paratus est mederi animabus, quam corporibus nostris. Propterea rogavit Dominum Psalmita: *Domine miserere mei, sana animam meam, quia peccavi tibi.* Leprosus verò hic à Domino petiuit munditiam. Cunctis ferè est hominibus naturale ac infirmum, diligere munditiam. Vide si non omnia optes munda? Mundam cupis habere vestem, mundum cibum, mundum lectum, vas mundum, domum & omnia alia munda. Quare non item animam quærimus mundam? quare cor non seruamus mundum & conscientiam? *Beati, inquit, mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Qui igitur immundo sunt corde, Deum non videbunt. Quotidiè igitur ad Dominum clamer vestrum vnusquisque: *Cor mundum crea in me Deus, & spiritum rectum innoua in visceribus meis.* Exterior immunditia corporalis nõ coinquinat hominem. Nam etsi omnia forent immunda externa, quamdiu anima non inquinatur, nihil refert. Placet Deo innocentia, placet etiam pœnitentia, vnde si non omnes seruamur mundi, saltem Deo reconciliemur mundandi.

Psalm. 40.
Munditia quam sit optabilis.
Math. 5.
Psalm. 50.
Math. 5.

Et dixit Iesus Centurioni: Vade, & sicut credidisti, fiat tibi. Et sanatus est puer ex illa hora.

Piissimum cor Iesu nullo vnquam tempore in se potest confidentes deserere. Nam fides quæcunque poscit, impetrat. Nobis igitur qui multis circumdamur malis, & fides insuper modica est, expedit pro fide Dominum rogare. Quod Apostoli quoque fecerunt dicentes: *Domine adauge nobis fidem.* Quidam præterea filium suum Domino cum obtulisset sanandum ab eo audiuit: *Si potes credere, impetrabis.* Omnia enim *possibilia sunt credenti.* Qui procidens, *Credidisti, inquit, Domine, adiuua incredulitatē meam.* Hoc modo nos quoq; tametsi minor, quam æquum sit fides nostra, nobis augeri roborariq; fidem rogemus. Quæ vbi nobis adfuerit, haud dubiū quæcunq; desideramus, impetrabimus per Dominum nostrum Iesum Christum, qui est benedictus in secula, Amen.

Luc. 17.
Marc. 9.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

Quæ Christiana sit vita, quid Christum imitari, & cuiusmodi seruanda oratio.

Cum descendisset Iesus de monte, secuta sunt eum turba multa. Matth. VIII. Christus de monte sancto suo descendit ad nos, à summo enim cælo egressio eius. Vnde descendens *exinuit semetipsum formam serui accipiens, factus vt eum possent sequi turba multa.* Assumpsit enim naturam nostram in qua à nobis posset videri, audiri & tangi, in qua nos posset docere, & ad viam instituere salutis: in qua denique pro peccatis nostris posset satisfacere, posset pati & mori pro nobis. Tunc secuta sunt eum turba multa. Ante non potuerunt eum sequi. Postquam autem seipsum præbuit exemplum, & factus est nobis via, inuitat nos ad sui imitationem. Idcirco enim venit in mundum. *Quid est igitur sequi Christum? Post eum ambulare, & sicut ambulauit, ambulare.* Quomodo, inquis, ambulauit, & quo illum debemus sequi?

Matth. 8.
Philipp. 2.

O 2 Si quis,